

Lille Peter Edderkop

Kontrastive øvelser i udskolingen

Lærerek

FORMÅL	Eleverne bruger en kendt sang til at analysere sproglige mønstre på tværs af sprog og anvender deres samlede sproglige repertoire aktivt.
ELEVMA	Jeg kan undersøge sproglige mønstre og begrunde mine hypoteser om sprog.

Sproglige handlinger: identificere · analysere · sammenligne · formulere hypoteser · argumentere · skabe

1 Aktivér klassens sproglige ressourcer

Undersøg, hvilke versioner af Lille Peter Edderkop eleverne kender, og hvilke sprog de kan trække på. Tal også om, hvordan sangens handling og opbygning kan variere.

- Hvordan siger man edderkop på de sprog, vi kender?
- Hvilke dele af sangen er bevaret eller ændret i forskellige versioner?
- Hvilken sproglig viden har vi allerede i klassen?

2 Undersøg transparente ord og sproglige slægtskaber

Lad eleverne finde ord, de kan genkende eller gætte betydningen af. De skal ikke kun pege på ligheder, men forklare, om ligheden kan hænge sammen med lån, fælles sproglig oprindelse eller tilfældighed.

- Hvilke ord ligner hinanden i form, lyd eller betydning?
- Er ordene faktisk beslægtede, eller kan ligheden være tilfældig?
- Hvilke sprog ser ud til at have særligt mange fælles træk?

3 Arbejd som sprogdetektiver

Lad eleverne kigge på de udleverede vers, og lad dem undersøge og sammenligne et selvvalgt sprog/vers med dansk

I kan fx undersøge:

- Ord der gentages
- Ord eller endelser, der ligner hinanden
- Placeringen af bestemte ord
- Særlige bogstaver eller tegn
- ord, der består af flere eller færre dele

4 Sammenlign sætningsopbygning

Vælg linjer med samme eller næsten samme betydning på flere sprog. Undersøg placeringen af centrale ord, verballed, subjekt, retning og sted. Formulér hypoteser om, hvordan sprogene er bygget.

- Hvilke led kan I identificere, og hvor står de?
- Hvad er ens, og hvad er organiseret forskelligt?
- Hvad kan forskellene fortælle om sprogenes struktur?

5 Sammenlign direkte og naturlig oversættelse

Lav først en så direkte oversættelse som muligt og derefter en naturlig dansk version. Sammenlign de to versioner, og forklar, hvad der må ændres - og hvorfor.

- Hvad sker der med ordstillingen?
- Er alle ord nødvendige på begge sprog?
- Er betydning, tone og rytme helt den samme?
- Hvilke valg træffer oversætteren?

6 Skab et nyt vers med bevidste sprogvvalg

Skriv et nyt vers til Lille Peter Edderkop. Eleverne kan lade flere sprog indgå eller skabe parallelle versioner. De skal arbejde bevidst med betydning, oversættelse, rytme, ordstilling og valg mellem sprogene.

- Markér steder, hvor en direkte oversættelse ikke fungerer.
- Begrund mindst to valg om ord, ordstilling eller sprogskifte.
- Præsenter verset og forklar, hvad der blev bevaret, ændret eller prioriteret.

Støtte i udskolingen

- Giv eleverne en analysemodel: iagttagelse → hypotese → sprogligt belæg → foreløbig konklusion.
- Brug farvekoder til subjekt, verbal, objekt, sted og retning på tværs af sprogene.
- Lad eleverne kontrollere deres hypoteser med ordbøger og digitale værktøjer efter den første analyse.
- Skeln tydeligt mellem, hvad eleverne kan se i teksten, og hvad de fortolker eller antager.

Didaktisk opmærksomhed

Målet er ikke, at eleverne lærer sangen på mange sprog udenad. Målet er, at de opdager, at de allerede har viden om sprog, som de kan bruge til at undersøge nye sprog. Gæt, sammenligninger, hypoteser og elevernes egne sproglige ressourcer er derfor en central del af arbejdet.

I udskolingen skærpes kravet til analyse og argumentation. Elevernes hypoteser må gerne være foreløbige, men de skal kunne pege på konkrete ord, tegn, mønstre eller strukturer, som understøtter deres bud.

Dansk

Lille Peter Edderkop
kravled op ad muren.
Så kom regnen og
skylled Peter væk.
Så kom solen og
tørred Peters krop.
Lille Peter Edderkop kravled atter op.

Svensk

Imse vimse spindel klättra' upp för trå'n.
Ner faller regnet spolar spindeln bort.
Upp stiger solen, torkar bort allt regn.
imse vimse spindel klättra' upp igen!

Tysk

Itze, bitze Spinne,
wie lang dein Faden ist.
Kam der große Regen,
schwupps, der Faden riss.
Kam die liebe Sonne,
saugt' den Regen auf.
Itze bitze Spinne,
krabbelt' wieder rauf.

Spansk

Itzi, bitzi araña,
tejió su telaraña.
Vino la lluvia,
y se la llevó.
Salió el sol,
se secó la lluvia.
Y Itzi, bitzi araña,
otra vez subió.

Engelsk

The itsy bitsy spider
Climbed up the waterspout
Down came the rain
And washed the spider out
Out came the sun
And dried up all the rain
And the itsy bitsy spider
Climbed up the spout again.

Arabisk

Al-ankabut al-nunu tala' fawq al-sath
Nazalat al-mayyah wa anzalatuht taht
Tala'at al-shams wa nashafat al-mayyah
Wa al-ankabut al-nunu tala' tani fawq

Tyrkisk

Mini mini örümcek boruya tırmandı
Yağmur geldi ve örümcek düştü
Güneş açtı her yer kurudu
Mini mini örümcek boruya tırmandı